TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. spalio 4 d.*

„Žemės ūkis — Cukraus sektorius — Bendras rinkų organizavimas — Paraiška restruktūrizavimo pagalbai gauti — Augintojo įsipareigojimas nutraukti tam tikro kvotinių runkelių kiekio tiekimą — Sąvoka — Vienašališkas augintojo pareiškimas — Atsisakymas skirti pagalbą — Būtinybė nutraukti galiojančią tiekimo sutartį“

Byloje C-390/11

dėl *Nejvyšší správní soud* (*Aukščiausiasis administracinis teismas*, Čekijos Respublika) 2011 m. liepos 8 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2011 m. liepos 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

CS AGRO Ronov s. r. o.,

prieš

Ministerstvo zemědělství

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, teisėjai A. Prechal, L. Bay Larsen (pranešėjas), C. Toader ir E. Jarašiūnas,

generalinė advokatė V. Trstenjak,

posėdžio sekretorė K. Sztranc-Sławiczek, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. birželio 28 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *CS AGRO Ronov s. r. o.*, atstovaujamos advokatės E. Auersvaldová,

— Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vláčil,

— Europos Komisijos, atstovaujamos Z. Malůšková ir P. Rossi,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: čekų.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2006 m. vasario 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 320/2006, nustatančio laikiną Bendrijos cukraus pramonės restruktūrizavimo schemą ir iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo (OL L 58, p. 42), iš dalies pakeisto 2007 m. spalio 9 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1261/2007 (OL L 283, p. 8, toliau – Reglamentas Nr. 320/2006), 4a straipsnio išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą, kilusį tarp *CS AGRO Ronov s r. o.* (toliau – CS AGRO) ir *Ministerstvo zemědělství* (Žemės ūkio ministerija) dėl restruktūrizavimo pagalbos cukrinių runkelių augintojams.

Teisinis pagrindas

Reglamentas Nr. 1261/2007

3 Reglamento Nr. 1261/2007 1 ir 7–10 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(1) <...> Tarybos reglamentas (EB) Nr. 320/2006 buvo priimtas siekiant leisti mažiausiai konkurencingiems cukraus gamintojams atsisakyti savo gamybos kvotų. Tačiau kvotų atsisakymas pagal tą reglamentą nepasiekė to lygio, kokio buvo iš pradžių tikimasi.

<...>

(7) Manoma, kad restruktūrizavimo schemos rezultatai būtų geresni, jeigu augintojai galėtų savo iniciatyva atsisakyti cukrinių runkelių ar cukranendrių, skirtų perdirbti į kvotinį cukrų, auginimo. Tuo tikslu 2008–2009 prekybos metais augintojams turėtų būti sudaryta galimybė tiesiogiai kreiptis dėl pagalbos, numatytos Reglamento (EB) Nr. 320/2006 3 straipsnio 6 dalyje, jeigu jie nustoja tiekti cukrinius runkelius ar cukranendres įmonėms, kurioms buvo įsipareigoję pagal tiekimo sutartis praėjusiais prekybos metais. Todėl valstybės narės turėtų sumažinti cukraus kvotas atitinkamoms cukraus gamybos įmonėms. <...>

(8) Siekiant, kad dėl augintojų teikiamų paraiškų pagalbai neiškiltų grėsmė cukraus gamybos įmonių ekonominiam gyvybingumui, kvota turėtų būti mažinama ne daugiau nei 10 % kiekvienai įmonei skirtos kvotos, o tai atitinka procentinį dydį kvotos dalies, kurią valstybė narė kiekvienais prekybos metais gali perskirstyti pagal Reglamento (EB) Nr. 318/2006 11 straipsnio 1 dalį.

(9) Kai cukraus gamybos įmonės kvota yra sumažinama dėl augintojų teikiamų paraiškų pagalbai gauti, tokiai įmonei turėtų būti skiriama restruktūrizavimo pagalba, kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 320/2006 3 straipsnio 1 dalies c punkte. <...>

(10) Cukraus gamybos įmonė, patirianti augintojų teikiamų paraiškų pagalbai gauti poveikį, iki metų, einančių prieš atitinkamus prekybos metus, sausio 31 d. turėtų išlaikyti teisę teikti paraišką restruktūrizavimo pagalbai gauti, kaip nustatyta Reglamento (EB) Nr. 320/2006 3 ir 4 straipsniuose, jeigu ji atsisako kvotos, atitinkančios bent tokį dydį, kokiu kvota sumažėtų dėl augintojų teikiamų paraiškų pagalbai gauti. Tokiu atveju cukraus gamybos įmonės paraiška pagalbai gauti turėtų pakeisti augintojų paraiškas.“

Reglamentas Nr. 320/2006

4 Reglamento Nr. 320/2006 3 straipsnio „Restruktūrizavimo pagalba“ 1 dalyje, be kita ko, numatyta, kad cukrų gaminančiai įmonei, kuriai kvota buvo paskirta iki 2006 m. liepos 1 d., gali būti skirta restruktūrizavimo pagalba už atsisakytos kvotos toną.

5 Reglamento Nr. 320/2006 4 straipsnio „Restruktūrizavimo pagalbos paraiškos“ 1 dalyje nustatyta, kad restruktūrizavimo pagalbos paraiškos atitinkamai valstybei narei pateikiamos iki sausio 31 d. prieš tuos prekybos metus, kuriais turi būti atsisakyta kvotos.

6 Reglamento Nr. 320/2006 4a straipsnyje „Augintojų paraiškos restruktūrizavimo pagalbai gauti“ nustatyta:

„1. Dėl 2008–2009 prekybos metų visi į kvotinį cukrų perdirbti skirtų cukrinių runkelių ir cukranendrių augintojai gali pateikti atitinkamai valstybei narei paraiškas tiesioginei pagalbai gauti pagal 3 straipsnio 6 dalį ir 3 straipsnio 7 dalį, įsipareigodami nutraukti tam tikro kvotinių runkelių ar cukranendrių kiekio tiekimą įmonėms, su kuriomis jie praėjusiais prekybos metais buvo sudarę tiekimo sutartis.

<...>

2. 1 dalyje nurodytos paraiškos teikiamos iki 2007 m. lapkričio 30 d. Paraiškas galima teikti nuo 2007 m. spalio 30 d.

3. Atitinkama valstybė narė sudaro 1 dalyje nurodytų paraiškų sąrašą chronologine jų pateikimo tvarka ir per 10 darbo dienų nuo 2 dalyje nurodyto paraiškų teikimo termino pabaigos praneša Komisijai ir atitinkamoms įmonėms visą kvotų, kurioms turi įtakos gautos paraiškos, kiekį.

4. Iki 2008 m. kovo 15 d. atitinkama valstybė narė, laikydamasi 3 dalyje nurodytos chronologinės tvarkos <...>, patenkina augintojų paraiškas dėl kiekių, sudarančių iki 10 % kiekvienai įmonei skirtos cukraus kvotos dydžio, ir proporcingai sumažina atitinkamai įmonei skirtą cukraus kvotą pagal Reglamento (EB) Nr. 318/2006 11 straipsnio 4 dalį. <...>

Jei pasiekiama bet kuri pirmoje pastraipoje nurodyta 10 % riba, tai atitinkama valstybė narė atmeta paraiškas dėl kiekų, viršijančių šią ribą, laikydamasi chronologinės paraiškų pateikimo tvarkos.

<...>

5. Valstybėms narėms patenkinus paraiškas pagal 4 dalį, suteiktinos restruktūrizavimo pagalbos suma yra:

a) augintojams ir rangovams <...>

b) įmonėms <...>

6. Šio straipsnio 4 ir 5 dalys netaikomos, jeigu įmonės paraiška pagal 4 straipsnį buvo patenkinta nuo 2008–2009 prekybos metų, atsisakant kvotos kiekio, kuris yra didesnis nei kvota, kuriai turi įtakos augintojų paraiškos. Ta pati taisyklė taikoma visais atvejais, kai įmonės paraiška buvo patenkinta nuo 2008–2009 prekybos metų, atsisakant daugiau nei 10 % savo kvotos.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

7 2007 m. vasario 14 d. CS AGRO, cukrinių runkelių augintoja, su cukrinių runkelių perdirbimo įmone *Cukrovary TTD a.s.* sudarė ilgalaikę pirkimo-pardavimo sutartį dėl cukrinių runkelių, skirtų cukraus gamybai pagal 2007–2013 m. kvotos schemą, tiekimo. Pagal šios sutarties sąlygas kiekvienais metais CS AGRO turėjo sudaryti pirkimo-pardavimo sutartis dėl šių runkelių tiekimo.

8 CS AGRO šią pirkimo-pardavimo sutartį sudarė 2007–2008 prekybos metams, bet ne 2008–2009 prekybos metams. 2007 m. spalio 24 d. laišku apie šį ketinimą ji informavo *Cukrovary TTD a.s.*

9 2007 m. spalio 30 d., CS AGRO pateikė *Státní zemědělský intervenční fond* (Valstybinis žemės ūkio intervencijos fondas, toliau – SZIF) paraišką restruktūrizavimo pagalbai gauti 2008–2009 prekybos metams.

10 2007 m. lapkričio 26 d. SZIF paprašė CS AGRO per septynias dienas pateikti, siekiant pagrįsti paraišką, raštišką dokumentą, įrodantį ilgalaikės pirkimo-pardavimo sutarties, susijusios su cukrinių runkelių kiekiu, kurio tiekimą ji įsipareigoja nutraukti, pakeitimą ar nutraukimą. CS AGRO neįvykdė šio prašymo.

11 Paraiškos restruktūrizavimo pagalbai gauti formuliare CS AGRO išreiškė ketinimą nesudaryti metinės pirkimo-pardavimo sutarties dėl cukrinių runkelių tiekimo 2008–2009 prekybos metais. Taigi, SZIF 2008 m. sausio 22 d. sprendimu atmetė CS AGRO paraišką, motyvuodamas tuo, kad ši neįrodė, jog laikėsi Reglamento Nr. 320/2006 4a straipsnio 1 dalyje numatytų pagrindinių sąlygų restruktūrizavimo pagalbai gauti.

12 CS AGRO padavė skundą dėl SZIF sprendimo *Ministerstvo zemědělství,* tačiau ši jį atmetė. Ši bendrovė apskundė sprendimą *Městský soud v Praze* (Prahos miesto teismas), tačiau šis skundą taip pat atmetė. CS AGRO pateikė kasacinį skundą dėl *Městský soud v Praze* sprendimo *Nejvyšší správní soud.*

13 Šiomis aplinkybėmis *Nejvyšší správní soud* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Reglamento [Nr. 320/2006] 4a straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad įsipareigojimas nutraukti tam tikro kvotinių runkelių kiekio tiekimą įmonei, su kuria praėjusiais prekybos metais augintojas buvo sudaręs tiekimo sutartį, reiškia vienašališką augintojo pareiškimą, kad jis netieks cukrinių runkelių 2008–2009 prekybos metais, ar vis dėlto toks įsipareigojimas reiškia augintojo sutartinių santykių su cukraus gamybos įmone dėl cukrinių runkelių tiekimo minėtais prekybos metais nutraukimą raštu?

2. Ar dėl to, kad sutarties šalis naudojasi tiesiogiai taikomoje Sąjungos teisės nuostatoje numatyta priemone, gali būti neįmanoma reikalauti, kad tokia sutarties šalis įvykdytų prievolę pagal galiojančią privatinės teisės sutartį, atsižvelgiant į tai, kad dėl to kita sutarties šalis gauna lėšų iš valstybės biudžeto?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

14 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 320/2006 4a straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad įsipareigojimas nutraukti tam tikro cukrinių runkelių kiekio tiekimą 2008–2009 prekybos metais gali būti išreikštas vienašališku augintojo pareiškimu, ar vis dėlto augintojas gali prisiimti tokį įsipareigojimą tik jeigu jau iš tiesų nutraukė sutartinius santykius su cukraus gamybos įmone.

15 Kaip matyti iš Reglamento Nr. 1261/2007 1 konstatuojamosios dalies, Reglamentas Nr. 320/2006 buvo priimtas siekiant leisti mažiausiai konkurencingiems cukraus gamintojams atsisakyti gamybos kvotų. Tačiau kvotų atsisakymas pagal šį reglamentą nepasiekė to lygio, kokio iš pradžių tikėtasi.

16 Pagal Reglamento Nr. 1261/2007 7 konstatuojamąją dalį šio reglamento tikslas pagerinti restruktūrizavimo schemos rezultatus, leidžiant augintojams per 2008–2009 prekybos metus savo iniciatyva atsisakyti cukrinių runkelių ar cukranendrių, skirtų perdirbti į kvotinį cukrų, auginimo.

17 Todėl Pagal Reglamento Nr. 320/2006 4a straipsnio 1 dalį augintojas gali tiesiogiai pateikti paraišką restruktūrizavimo pagalbai gauti, įsipareigodamas nutraukti tam tikro kvotinių runkelių ar cukranendrių kiekio tiekimą įmonėms, su kuriomis praėjusiais prekybos metais buvo sudaręs tiekimo sutartį.

18 Kaip numatyta Reglamento Nr. 320/2006 4a straipsnio 4 dalyje, dėl augintojų tiesiogiai pateiktų paraiškų pagalbai gauti valstybė narė turi sumažinti cukraus perdirbimo įmonėms skirtą kvotą iki 10 % kiekvienai įmonei skirtos cukraus kvotos dydžio.

19 Šiuo klausimu pažymėtina, jog nei Reglamento Nr. 320/2006 4a straipsnyje, nei kitoje Sąjungos teisės nuostatoje nenumatyta, kad prieš pateikiant tokias paraiškas turi būti nutrauktos augintojų tiekimo sutartys su cukraus perdirbimo įmonėmis.

20 Tačiau šio sprendimo 18 punkte primintų cukraus gamybos kvotų sumažinimo tikslų įgyvendinimas galėtų būti pažeistas, jei šis sumažinimas priklausytų nuo cukraus perdirbimo įmonių bendradarbiavimo, t. y. būtent nuo išankstinio tarp augintojo ir įmonės sudarytos tiekimo sutarties nutraukimo bendru susitarimu.

21 Be to, primintina, kad jei pagal Reglamento Nr. 320/2006 4a straipsnio 4 dalį augintojams tiesiogiai pateikiant paraiškas pagalbai gauti pasiekiama 10 % kiekvienai įmonei skirtos cukraus kvotos riba, atitinkama valstybė narė turi atmesti paraiškas dėl kiekų, viršijančių šią ribą, laikydamasi chronologinės paraiškų pateikimo tvarkos.

22 Taigi, jei augintojas turėtų nutraukti tiekimo sutartį tam, kad galėtų kreiptis restruktūrizavimo pagalbos, ir jei vėliau jo paraiška nebūtų patenkinta, jis neturėtų galimybės nei tiekti cukrinių runkelių ar cukranendrių pagal sutartį, nei gauti šią pagalbą.

23 Tokia rizika atgrasytų augintojus nuo įsipareigojimo neteikti runkelių ar cukranendrių cukraus perdirbimo įmonėms ir prieštarautų cukraus gamybos kvotų sumažinimo šių augintojų iniciatyva tikslui.

24 Tas pats būtų taikytina ir jei cukraus perdirbimo įmonė pateiktų savo paraišką pagalbai pagal Reglamento Nr. 320/2006 4 straipsnio 1 dalį, o atsižvelgiant į Reglamento Nr. 320/2006 4a straipsnio 6 dalį, augintojo paraiška nebūtų patenkinta.

25 Atsižvelgiant į tai, kas minėta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, jog Reglamento Nr. 320/2006 4a straipsnio 1 dalis aiškintina taip, kad įsipareigojimas nutraukti tam tikro cukrinių runkelių kiekio tiekimą 2008–2009 prekybos metais gali būti išreikštas vienašališku augintojo pareiškimu.

Dėl antrojo klausimo

26 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 320/2006 4a straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad vienašališkas augintojo įsipareigojimas nutraukti tam tikro cukrinių runkelių kiekio tiekimą 2008–2009 prekybos metais pagal šią nuostatą reiškia, kad jo sutartiniai įsipareigojimai cukraus perdirbimo įmonei nebegalioja.

27 Kaip matyti iš atsakymo į pirmąjį klausimą, Reglamento Nr. 320/2006 4a straipsnio 1 dalis, kaip tokia, neturi jokios teisinės įtakos šalių sutartiniams įsipareigojimams.

28 Todėl į antrąjį klausimą reikia atsakyti, jog Reglamento Nr. 320/2006 4a straipsnio 1 dalis aiškintina taip, kad vienašališkas augintojo įsipareigojimas nutraukti tam tikro cukrinių runkelių kiekio tiekimą 2008–2009 prekybos metais savaime nereiškia, kad jo sutartiniai įsipareigojimai cukraus perdirbimo įmonei nebegalioja.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

29 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. **2006 m. vasario 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 320/2006, nustatančio laikiną Bendrijos cukraus pramonės restruktūrizavimo schemą ir iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo, iš dalies pakeisto 2007 m. spalio 9 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1261/2007, 4a straipsnį reikia aiškinti taip, kad įsipareigojimas nutraukti tam tikro cukrinių runkelių kiekio tiekimą 2008–2009 prekybos metais gali būti išreikštas vienašališku augintojo pareiškimu.**

2. **Reglamento Nr. 320/2006, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1261/2007, 4a straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad vienašališkas augintojo įsipareigojimas nutraukti tam tikro cukrinių runkelių kiekio tiekimą 2008–2009 prekybos metais savaime nereiškia, kad jo sutartiniai įsipareigojimai cukraus perdirbimo įmonei nebegalioja.**

Parašai.